BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 30 Miercuri 1 Februarie 1939
12 Pagini P IIII

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tarifui poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

O bună demografie

Că problemele în legătură cu populația ocupă azi un loc central în preocupările oamenilor de guvernământ, ca și ale oamenilor de știință și că desbaterea lor se întâlnește tot mai des în tratate și în publicistica periodică, faptul este cât se poate de firesc și de îndreptățit.

Nefiresc este numai că am întârziat atâta amar de vreme până să ne dăm seama de ceeace trebuia să primeze în preocupările legiuitorului și ale omului de stat, adică: interesul viu și permanent față de factorul uman, care stă la temelia statului și a națiunii și grija de a pregăti acestui factor cele mai prielnice condițiuni de desvoltare fizică, economică și morală, în scopul de a asigura familiei și rasei perpetuitatea și, pe cât posibil, puritatea lor. Oricât de înaintată ar fi starea de civilizație a unui popor și oricât de vast va fi imperiul lui teritorial, politic sau spiritual, dacă totuși indicii demografici arată constant o natalitate scăzută, grefată pe o împuținare a căsătoriilor și pe o medie a vieții, ea însăși în scădere, apoi toate acestea, reprezentând tot atâtea semne de slăbiciune a potențialului vital, deschid perspective din cele mai sumbre pentru viitorul acelui popor.

Iată de ce ochii cercetătorilor se opresc azi cu interes din ce în ce mai viu pe graficele și tabelele statistice privitoare la mișcarea populației, iată de ce datele și studiile demografice sunt azi puncte de călăuză pentru orice factor de răspundere în viața statului.

Firește, grație desvoltării ce au început să ia în ultimul timp cercetările demografice și în mediul românesc, o serie vastă de probleme de ordin social, economic, și național au putut fi văzute în adevărata lor lumină, determinând în acelaș timp această însuflețită mișcare ce se desfășoară azi pe toate fronturile sub înalta egidă a Suveranului țării și care are drept țintă ridicarea condiției de viață a păturilor de bază ale poporului român, și în deosebi a păturii țărănești, paralel cu afirmarea caracterului etnic românesc în fizionomia orașelor și în viața economică a țării.

Iată de ce am dori să se acorde toată atenția cuvenită organizării cât mai desăvârșite a Institutului Central de statistică în toate direcțiile care interesează poziția demografică, socială și economică a țării românești și pregătirea din vreme a unui nou recensământ general, pe baze științifice și perfect obiective, care să fie scutit de toate greșelile și de toate lipsurile capitale de care s'a resimțit recensământul din 1930.

CÂTEVA LĂMURIRI
DESPRE MINORITĂȚILE ETNICE

Articolul în care, întemeiat pe o scriere bulgară bine documentată și alcătuită cu o nepărtinire vrednică de prețuit, arătam că Dobrogea n'a fost niciodată teritoriu național bulgar și că e o greșeală de neiertat de a socoti populația găgăuză, care trăiește pe litoralul Mării Negre și Dobrogea, precum și Basarabia de sud, ca făcând parte din minoritatea etnică bulgară, mi-a atras mai multe scrisori.

In unele, autorii lor îmi dau prețioase informațiuni complimentare, în altele mi se cer lămuriri mai amănunțite în chestiunile ce tratasem în rezumat, iar un învățător dintr'o comună din partea de Nord a Banatului îmi atrage atențiunea asupra unei situații, ce prezintă asemănare cu situația în ce privește raporturile dintre găgăuzi și bulgari cu care — repet și aci — ei n'au altceva comun decât ceeace au și cu românii: religia ortodoxă.

Lămuresc mai întâiu ce este cu situația din Banat, relevată de corespondentul meu ocazional.

In apropiere de Reșița sunt câteva comune destul de mari și ai căror locuitori — reproduc cele scrise de d. învățător — „se numesc crașoveni și vorbesc o limbă slavă, dar a căror limbă este alta decât limba sârbă, așa că nu pot fi socotiți ca făcând parte din minoritatea etnică sârbească".

Este adevărat. Așa numiții „crașoveni" din Banat sunt coloniști cehi, cari vorbesc și astăzi limba cehă, iar ca religie, sunt romano-catolici, pe când, precum se știe, sârbii aparțin credinței ortodoxe.

Prin urmare, acești coloniști cehi nu pot fi socotiți decât ceeace sunt în realitate. Spunem aceasta, deoarece necunoașterea limbilor slave este cauză de confuziuni ce trebuesc lămurite. De pildă, li se spune „sârbi" locuitorilor din cele câteva sate din jurul Bucureștilor, pe când adevărul este că locuitorii aceștia sunt coloniști bulgari și vorbesc — atâția câți mai vorbesc — cea mai netăgăduită limbă bulgară.

A nu face deosebirea între diferitele elemente slave este ca și cum am socoti pe toți neolatinii ca vorbind una și aceiași limbă.

Să mai dăm un exemplu în această chestiune, ce ni se pare destul de importantă. Avem și în Basarabia minorități etnice slave. In niciun caz însă ele nu pot fi socotite ca aparținând unuia și aceluiași element etnic. Așa, în Basarabia găsim cel puțin patru elemente slave de origini etnice diferite. După importanța numerică ar fi: ucrainienii, rușii, bulgarii și polonii. E greșit să-i numărăm la un loc, ci fiecare după origina sa etnică.

Incă un punct însemnat. După cum nu poate fi religia, tot așa nici limba nu poate servi în toate cazurile drept criteriu pentru stabilirea originei etnice respective. Adevărul acesta va fi înțeles numaidecât, dacă pomenim că nu pot fi socotiți ca ruși evreii din orașele basarabene a căror limbă curentă este limba rusă, precum nu e drept să trecem în rândurile minorității unguresti pe evreii din Ardeal sau Banat, cari vorbesc limba maghiară.

De asemenea, trebue să socotim ca români, dar nici decum ca minoritari pe frații noștri de sânge, despre cari se știe în mod neîndoelnic că, într'un trecut nu tocmai îndepărtat, au fost desnaționalizați în ce privește graiul strămoșesc.

Ca încă un exemplu, pomenim că turcii, bunăoară, nu consideră ca turci pe armenii cari, din cauza unor împrejurări istorice, au înlocuit limba armeană prin limba turcă. De altfel, armenii ar fi cei dintâi, cari ar protesta împotriva unei astfel de clasificări.

Toate aceste fapte și exemple arată că problema minoritară nu este chiar așa de simplă, cum ar arăta-o unele aparențe și că o bună și exactă cunoaștere a ei impune studii și cercetări serioase.

Iată, ca să mă întorc la populația găgăuză din Dobrogea și din Basarabia, am auzit — și faptul m'a surprins — că această populație ar trebui socotită ca bulgară, de oarece ar cunoaște limba bulgară.

Argumentul este tot așa de șubred, ca și acela că trebue socotiți bulgari, fiindcă sunt ortodoxi.

Se prea poate ca printre găgăuzi să fie unii — sau chiar să fie mulți — cari știu bulgărește. Faptul acesta însă nu slăbește întru nimic adevărul că ei sunt cu totul de altă origină etnică și că se socotesc ei înșiși ca un element cu totul străin de elementul bulgăresc.

Drept concluzie, amintim dictonul latin: suum cuique. Să dăm minorităților etnice, ceeace li se cuvine, nu li se dea mai mult decât au dreptul și mai ales să nu fie umflat numărul lor în mod artificial.

N. BATZARIA

Zi de primăvară in Capitală

Duminică pe calea Victoriei

O comunicare despre Români
la Academia din Atena
O teorie inadmisibilă asupra originei Românilor din peninsula balcanică

de R. SEIȘANU

II

In articolul de Duminică ne-am ocupat de comunicarea ce a făcut-o zilele trecute într'o ședință solemnă a Academiei din Atena, d. prof. Keramopulos, președintele acestei instituții, cu privire la Românii din Grecia și din celelalte state balcanice, din punctul de vedere etnologic și istoric.

Dacă d. prof. Keramopulos a considerat „absolut inadmisibilă" teoria lui Roessler cu privire la pretinsa strămutare a întregei populațiuni din Dacia, la sudul Dunării, — în urma abandonării acestei provincii de împăratul Aurelian, în anul 275, — bazându-se pe o interpretare justă a textelor scriitorilor romani, pe o argumentare solidă și logică și pe o judecată obiectivă; în aceeaș comunicare, d-sa a încercat să construiască o teorie, tot atât de inadmisibilă, ca și aceea a lui Roessler, în legătură cu origina Românilor din peninsula balcanică. D-sa a declarat:

1) „Vlachii noștri din Grecia nu sunt italieni; 2) Ei nu sunt daco-români. Dar atunci ce sunt Vlachii noștri?

„...Vlachii sunt Greci, care au pierdut limba lor..."

Iată o foarte ciudată teorie.

Până acum istoricii sau etnologii străini, au susținut, că Românii din peninsula balcanică, sunt, sau coboritorii coloniștilor romani, din Dacia, Moesia și Macedonia, sau un amestec de Traci, Bessi, Ilirieni, Messieni, Liguri ori Celți romanizați. Niciunul însă n'a atribuit acestor Români o origină etnică... grecească.

Numai d. prof. Keramopulos a descoperit abia acum originea grecească a Românilor din Grecia și deci și a Românilor din celelalte țări balcanice. Dar, cum oare au pierdut strămoșii „Vlahilor" — greci — limba, obiceiurile, tradițiile, conștiința lor națională și caracteristica lor etnică și s'au transformat într'un popor romanic, atât de numeros și puternic, în cât, în evul mediu s'au războit cu bizantinii și au avut și un imperiu temut în Orient?

Cu atât mai inadmisibilă este noua teorie a d-lui prof. Keramopulos, cu cât în aceeaș comunicare, d-sa susține că poporul elen, prin cultura sa superioară n'a putut fi influențat de cultura inferioară romană.

Istorici greci de valoare, ca Iorghiadi, în lucrarea sa „Thesalia"; Paparigopulos, în „Histoire de la civilisation grecque" ș. a., recunosc că Vlahii din Grecia au fost mai numeroși în trecut și ținuturile lor s'au numit „Vlahia Mare", „Vlahia Mică" și „Vla-

(Continuare in pag. 2-a)

D. ministru Gr. Gafencu
va face o vizită la Belgrad

Belgrad, 29 (Rador). — Toate ziarele de Duminică dimineața reproduc știrea primită din București, privitoare la vizita, cu caracter neoficial, a d-lui Gr. Gafencu, ministrul afacerilor străine al României, care va rămâne în capitala Iugoslaviei în zilele de 1 și 2 Februarie.

Ele subliniază că această vizită va permite d-lui Gafencu să ia contact cu d. Stoiadinovici, președintele consiliului de miniștri și ministrul afacerilor străine al Iugoslaviei.

D. Herriot
și situația internațională

Paris, 29 (Rador). — *Intr'o cuvântare pe care a rostit-o la o manifestație a tineretului radical-socialist din Lyon, d. Herriot, președintele Camerei, referindu-se la situația internațională, a declarat între altele următoarele:*

„Sunt preocupat, dar nu îngrijorat. Sunt convins că vom domina actualele dificultăți. Pentru aceasta sunt necesare două condiții:

In primul rând, să ne păstrăm sângele rece. Primul ministru a avut cea mai mare dreptate atunci când nu a răspuns insultelor. Franța este deasupra insultelor. Franța nu trebue să se lase târâtă într'un duel de invective.

Am luat în repetate rânduri contact cu poporul italian. Știu că este un popor cumsecade care, ca și poporul francez, nu cere decât să fie lăsat să trăiască în pace... Popoarele nu trebuesc să fie niciodată insultate. Demnitatea Franței îi cere ca să spună: „Nu vom fi nedrepți față de voi chiar dacă voi sunteți nedrepți față de noi".

A doua condiție pentru a face față dificultăților actuale este de a rămâne uniți, cu toate deosebirile cari sunt, oarecum, dovada libertății noastre, a acestei libertăți pe cari Franța ne-a dat-o cu prețul sângelui fiilor ei".

Sovietele au concentrat
„un imens număr de soldați" la Omsk și Tomsk

Tokio, 29 (Rador). — Corespondentul agenției „Reuter" transmite:

Ziarele anunță că Uniunea Sovietelor a concentrat „un imens număr de soldați" la Omsk și Tomsk.

Ele afirmă că aceste măsuri au fost luate în urma știrilor că pactul contra Internaționalei Comuniste, semnat de Italia, Germania și Japonia, ar urma să se transforme într'un pact militar.

ALTE VICTIME
ALE CUTREMURULUI DIN CHILI
Au pierit 400 de copii, aflați într'o colonie de vară

Santiago de Chili, 29 (Rador). — La Cuelemu au căzut victime ale recentului cutremur de pământ 400 copii aflați într'o colonie de vară.

Aprovizionarea cu alimente a sinistraților din diferite orașe se face sub îngrijirea autorităților.

Președintele Aguirra a mulțumit țărilor străine pentru ajutoarele trimise republicei Chili cu ocazia cutremurului catastrofal de acum câteva zile.

Președintele republicei a mulțumit în special Franței pentru ajutorul dat de echipagiul crucișetorului-școală „Jeanne d'Arc", care a fost pus la dispoziția guvernului din Chili.

PAGUBELE SE RIDICĂ LA PESTE UN MILIARD ȘI JUMĂTATE PESOS

Santiago de Chili, 29 (Rador). — Pagubele produse de recentul cutremur din Chili sunt evaluate la peste un miliard și jumătate pesos.

Satul Florida este complet distrus.

Vulcanul Llaima a intrat în activitate.

Ploile torențiale agravează situația. Numeroase cadavre sunt încă nescoase de sub dărâmăturile caselor.

Deocamdată nu se semnalează epidemii cu caracter grav în localitatea Cillan, unde cutremurul a făcut ravagii mari.

*

Santiago de Chili, 29 (Rador). — Guvernul a chemat sub arme trei contingente pentru a da ajutoare în zona cutremurului.

Ploile torențiale din ultimele 48 de ore sporesc pericolul unor epidemii și îngreunează mult operațiile de curățire a terenului.

Guvernul pregătește un vast program pentru refacerea regiunii devastate.

CUTREMUR INREGISTRAT LA FLORENȚA

Milano, 29 (Rador). — Observatorul din San Domenico (Florența) a înregistrat Sâmbătă, la ora 21, un cutremur de pământ al cărui epicentru pare a se găsi la o distanță de 900 kilometri.

Două bărci scufundate

S'AU INNECAT 12 PESCARI

Lisabona, 29 (Rador). — O barcă de pescari, având un echipaj de 13 oameni s'a scufundat din pricina unui defect al motorului.

Opt persoane s'au înecat.

O altă barcă de pescari a suferit aceiași soartă, în apropiere de Alcoa.

Patru pescari s'au înecat.

—xx⊙●⊙xx—

Pentru îmbunătățirea relațiilor anglo-japoneze

Tokio, 29 (Rador). — Kokumin, ziar ce de obicei prezintă punctul de vedere al cercurilor militare, publică o telegramă a corespondentului său din Londra în care se anunță că guvernul britanic ar avea de gând să trimeată la Tokio o personalitate politică dintre cele mai de seamă pentru a încerca să îmbunătățească relațiile anglo-japoneze.

Ziarul afirmă că această personalitate va fi după toate probabilitățile d. Stanley Baldwin.

—xx⊙●⊙xx—

Moartea marelui scriitor englez William Butler Yeats

Paris, 29 (Rador). — Marele poet și dramaturg William Butler Yeats, laureat al premiului Nobel pentru literatură în 1923, a încetat din viață Duminică la Menton.

Yeats s'a născut la Dublin la 13 Iunie 1865. S'a ocupat în tinerețe și cu pictura. Este creatorul noii școli celtice și al teatrului irlandez.

Principalele lui volume de versuri și drame în versuri, scrise într'un stil simbolic și pline de un adânc misticism, sunt „Călătoria lui Oisin" (1889), „Contesa Kathlean" (1892), „Cartea versurilor irlandeze" (1895), „Deirdre" (1907), „Lebedele sălbatice din Coole" (1919), „Amurgul celtic", „Piese pentru un teatru irlandez", „Insula de pe lacul Innisfree".

A scris și două studii celebre, unul asupra lui William Blake și celalt asupra lui Synge.

—xx⊙●⊙xx—

Vasul german „Hansa" atacat de piraţi chinezi

Shanghai, 29 (Rador). — Vaporul german „Hansa" a fost atacat pentru a doua oară în răstimp de o lună de piraţii chinezi. Atacul s'a dat la gurile fluviului Yangtse, în clipa când vaporul descărca hrană pentru Shanghai.

Un monitor japonez a intervenit bombardând corăbiile piraților, cari au izbutit să dispară luând cu ei o pradă evaluată la mai multe mii de dolari.

Anglia dispune de o puternică flotă de avioane de bombardament

Serviciul special al „Universului"

Londra, 29 (Radio-Central). — D. Kinksley-Wood, ministrul aviației britanice, a făcut unele declarații ziarului „Sunday Times" asupra industriei aeronauticei engleze.

D-sa a declarat că producția de avioane a Angliei va fi în Februarie de trei ori mai mare decât aceea din luna Mai 1938. Industriile britanice fabrică avioane de vânătoare în massă. Cu toate că Anglia nu urmărește scopuri agresive, totuși, în cazul unui războiu nu se va mărgini la măsuri de apărare. Anglia este în stare să trimită o puternică flotă de avioane de bombardament împotriva unui eventual dușman.

AVIAȚIA ENGLEZA ȘI CEA AMERICANA COLABOREAZA IN REGIUNEA SINGAPORE

Londra, 29 (Radio-Central). — *„Sunday Times" anunță din Singapore că acolo se duc tratative între experți militari americani și englezi în vederea realizării unei colaborări strategice în această regiune.*

Printre delegații britanici se află sir Sasoon, fost subsecretar de stat al aviației și sir Babington, comandantul forțelor aeriene britanice în extremul orient. Din delegația americană face parte și d. Thorby, comisarul general al insulelor Filipine. La aceste tratative asistă ministrul aviației din Australia.

—xx⊙●⊙xx—

O declarație
a șefului germanilor din Klaipeda

Memel, 29 (Rador). — *Intr'o cuvântare pe care a rostit-o la centrala partidului național-socialist din Memel, d. Neumann, șeful germanilor din ținutul Klaipeda, a dat un avertisment acelora care caută „să stea în calea aspirațiilor germane în Memel".*

ADUNAREA COLEGIULUI INGINERILOR

Duminică a fost, la ministerul comunicațiilor, prima reuniune a Colegiului inginerilor. Clișeul nostru înfățișează o parte din membrii Colegiului, ascultând discursurile
(Darea de seamă în pag. 7-a).

Măria Sa Marele Voevod Mihai asistând la demonstrația sportivă de Duminică, dela Otetelișanu